

Medlemme af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EU-sekr.

19 december 2001

Under henvisning til Europaudvalgets skrivelse af 17. december 2001 (Alm. del - bilag 149) vedlægges Justitsministeriets besvarelse af spørgsmål nr. 4.

P. H. Olsen

Udenrigsministeren
Asiatisk Plads 2
1448 København K.

14 DEC. 2001

Dato:
Kontor: Det Internationale Kontor
Sagsnr.: 2001-1661/1-0038
Dok.: CKV20922

Afsendt med
Post 14/12-01
JM0246

Kære udenrigsminister.

I fortsættelse af mødet i Folketingets Europaudvalg den 12. december 2001 sender jeg vedlagt det udkast til talepapir, der dannede grundlag for min mundtlige redegørelse for gennemførelsen af konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Tampere den 15. -16. oktober 1999.

Jeg skal i den forbindelse anmode om, at talepapiret oversendes til Folketingets Europaudvalg.

Med venlig hilsen

Justitsministeriet

Civil- og Politiafdelingen

Dato: 11. december 2001
Dok.: JSC20459
Det Internationale Kontor

Udkast til talepapir

til brug for mødet i Folketingets Europaudvalg onsdag den 12. december kl. 10.00 vedrørende Det Europæiske Råds møde i Laeken den 14. – 15. december 2001 (gennemførelsen af konklusionerne fra Det Europæiske Råd i Tampere den 15. – 16. oktober 1999).

Ved Amsterdam-traktaten blev der gennemført en effektivisering af EU-samarbejdet om retlige og indre anliggender. De ændrede regler tog sigte på at skabe et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed.

Forud for Amsterdam-traktatens ikrafttræden godkendte Det Europæiske Råd på sit møde i Wien i december 1998 en femårig handlingsplan for gennemførelsen af de nye bestemmelser. Handlingsplanen blev fulgt op på Det Europæiske Råds møde i Tampere i oktober 1999, hvor stats- og regeringscheferne fastlagde en række politiske prioriteter og retningslinjer for handlingsplanens gennemførelse.

I konklusionerne fra Tampere-mødet er det forudset, at Det Europæiske Råd her på sit møde i Laeken den 14. og 15. december skal foretage en midtvejsevaluering af handlingsplanens gennemførelse på grundlag af Tampere-konklusionerne.

Kommissionen har i den forbindelse udarbejdet en resultattavle, mens det belgiske formandskab har fremlagt en rapport med henblik på Det Europæiske Råds møde.

Regeringen lægger vægt på, at Folketinget inddrages i forbindelse med forberedelsen af Det Europæiske Råds evaluering af EU-samarbejdet om retlige og indre anliggender.

Justitsministeriet har derfor i samarbejde med Integrationsministeriet udarbejdet et notat om de emner, som forventes behandlet på Laeken-mødet.

Notatet er oversendt til udvalget, og tanken er, at vi på mødet her i dag får lejlighed til at drøfte den danske holdning til de forskellige emner inden for mit ansvarsområde, som er beskrevet i notatet.

Integrationsministeren har på et møde i går redegjort for asyl- og immigrationsområdet, og integrationsministeren og jeg har dermed fulgt op på det tilsagn, som blev givet til Folketingets partier under mødet i Statsministeriet den 30. november.

Lad mig først knytte et par generelle bemærkninger til Læken-mødet.

Mange resultater er opnået inden for samarbejdet om retlige og indre anliggender – også flere end rygter vil vide. Man er dog langt fra de mål, som blev fastsat på Tampere-mødet, især på asyl- og indvandringsområdet.

Budskabet fra Læken bør være, at arbejdet med gennemførelsen af Amsterdam-traktatens bestemmelser om indførelse af et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed på grundlag af Wien-handlingsplanen fra 1998 og Tampere-konklusionerne fra 1999 skal fortsættes.

Der vil i den forbindelse være behov for at fastlægge klare prioriteter, ikke mindst i lyset af terrorangrebene på USA den 11. september.

Dynamikken skal fastholdes og indsatsen koncentrereres om gennemførelse af de elementer i Tampere-konklusionerne som endnu ikke er realiserede.

Fra regeringens side indtager vi den helt grundlæggende holdning i forbindelse med Laeken-mødet, at det politimæssige og strafferetlige samarbejde skal styrkes og udvides på en effektiv og sammenhængende måde, hvor der sættes ind overfor grænseoverskridende problemer med fuld respekt af fundamentale retsprincipper, og hvor man gennem den fornødne fleksibilitet gør det muligt fortsat af opretholde sammenhængen i de nationale retssystemer.

Samtidig er der behov for at være realistiske ved såvel fastlæggelse af de politiske ambitioner som ved fastsættelse af tidsfrister.

Samarbejdets form og arbejdsmetoderne vil utvivlsomt blive genstand for drøftelser på Laeken-mødet.

Fra dansk side er vi helt enige i, at der er behov for en effektivisering og fokusering af Rådets arbejdsform – også hvis et stadig tættere samarbejde vedrørende retlige og indre anliggender skal videreføres, når kredsen af medlemsstater udvides.

Rådets arbejdsform vil bl.a. kunne effektiviseres ved at forøge antallet af rådsmøder og reducere antallet af arbejdsgrupper. Men en effektivisering af Rådets arbejdsmetoder må naturligvis gennemføres med nødvendig hensyntagen til nationale beslutningsprocedurer.

Ministrene bør koncentrere sig om sager, som kræver vedtagelse eller politiske beslutninger, og den politiske styring af Rådets arbejde, som ikke mindst formandskabet står for, må fastholdes og gerne også udbygges.

Fra dansk side er vi positivt indstillet overfor alle gode forslag med henblik på at styrke Rådets arbejdsmetoder.

Derimod er der ikke for os at se et påtrængende behov for at gennemføre traktatændringer eller andre institutionelle ændringer inden for det politimæssige og strafferetlige samarbejde på grundlag af EU-traktatens afsnit VI. Fremdriften i samarbejdet beror i højere grad på den politiske vilje frem for den retlige ramme.

Det er afgørende for samarbejdets fremdrift og tilliden til samarbejdet, at vedtagne retsakter gennemføres effektivt af medlemsstaterne. Det er ganske enkelt uacceptabelt, at tidsfrister ikke overholdes, og at der stadig er medlemslande, som endnu ikke har gennemført bl.a. EU-udleverings-konventionerne fra 1995 og 1996.

Tiden er derfor kommet, hvor vi må se på mulighederne for en evalueringsmekanisme, der kan sikre en rettidig og korrekt gennemførelse af Rådets vedtagelser. En ordning, hvor landene gensidigt evaluerer hinanden i samarbejde med Kommissionen vil i den forbindelse kunne komme på tale.

Jeg vil herefter vende mig til de konkrete emner, som vil kunne komme op på Laeken-topmødet, og som også vil kunne blive afspejlet i konklusionerne fra mødet.

Først det strafferetlige samarbejde, hvor vi fra dansk side er helt enige i, at den gensidig anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser udgør et uundværligt element i det strafferetlige samarbejde mellem EU-landene.

Udgangspunktet må være, at en retsafgørelse hurtigt og effektivt kan gennemføres også i andre EU-lande. Men gennemførelsen af udenlandske retsafgørelser må naturligvis ske på et retssikkerhedsmæssigt forsvarligt grundlag og i overensstemmelse med grundlæggende retsprincipper.

Efter Danmarks opfattelse bør den gensidige anerkendelse og fuldbyrdelse af bødestrafte samt andre strafferetlige sanktioner have høj prioritet.

Danmark kan ikke acceptere ordninger, der indebærer, at udenlandske retsafgørelser på det strafferetlige område umiddelbart har retsvirkninger i Danmark.

Fra dansk side er vi derimod enige i, at der i forholdet mellem EU-landene må sikres en hurtig gennemførelse af udenlandske retsafgørelser, og at mulighederne for at afslå at gennemføre udenlandske retsafgørelser begrænses mest muligt, uden borgernes retssikkerhed og grundlæggende retsprincipper derved tilsidesættes.

Fra dansk side finder vi heller ikke grundlag for generelt at fravige princippet om dobbelt strafbarhed som forudsætning for en række strafprocessuelle foranstaltninger.

Derimod er vi fra dansk side enige i, at der bør træffes foranstaltninger med henblik på at afhjælpe eventuelle problemer i forbindelse med håndhævelsen af dette princip. Danmark kan ligeledes acceptere, at princippet fraviges i særlige tilfælde, når dette blot sker på en må-

de, der ikke indebærer en tilsidesættelse af borgernes retssikkerhed eller grundlæggende retsprincipper.

Danmark kan ikke acceptere forslag, der tager sigte på at oprette en europæisk anklagemyndighed eller at tillægge europæiske organer kompetence til at udøve anklagemyndighedsbeføjelser i de enkelte medlemsstater.

Fra dansk side er vi derimod enige i, at der er behov for at styrke og udvide samarbejdet mellem de nationale anklagemyndigheder, og at der som led i dette samarbejde bør træffes foranstaltninger med henblik på at tilbyde de nationale anklagemyndigheder den nødvendige operative bistand og støtte.

Danmark støtter i den forbindelse forslaget om oprettelse af Eurojust som et samarbejdsorgan i en operativ støttefunktion i forhold til de nationale anklagemyndigheder.

Eurojust bør være omdrejningspunktet for det europæiske samarbejde mellem de nationale anklagemyndigheder, og videreudviklingen af dette samarbejde må ske inden for de gældende rammer i EU-traktaten.

Når det gælder de strafferetlige regler, så er det naturligvis vigtigt, at alle EU-lande møder den alvorlige, grænseoverskridende kriminalitet med effektive strafferetlige foranstaltninger.

Indbyrdes tilnærmelse af de strafferetlige regler i EU-landene er imidlertid ikke et mål i sig selv. Det er vigtigt, at der alene sker indbyrdes tilnærmelse på de områder, hvor der konkret er påvist et behov herfor.

Og det er ikke mindre vigtigt, at den indbyrdes tilnærmelse af strafferetlige regler sker med en sådan grad af fleksibilitet, at medlemsstaterne har mulighed for at bevare sammenhængen i de nationale retssystemer. Det

gælder især i forhold til de strafferetlige sanktioner og de nationale strafferammer.

Den kriminalitetsforebyggende og kriminalitetsbekæmpende indsats bør også i de kommende år have høj prioritet i EU.

Vi skal fortsætte med at gennemføre EU's flerårige narkotikahandlingsplan, og vi skal fokusere på den grænseoverskridende kriminalitet samt en række konkrete forbrydelser, der har grænseoverskridende betydning.

En række forslag er allerede fremsat, og yderligere forslag er på vej.

Fra dansk side støtter vi etableringen af fælles efterforskningshold i konkrete straffesager eller straffesagskomplekser på grundlag af bestemmelserne i EU-retshjælpskonventionen fra 2000. De fælles efterforsk-

ningshold vil udgøre vigtige bidrag med henblik på at styrke den retshåndhævende indsats.

En effektiv forebyggende og kriminalitetsbekæmpende indsats forudsætter et effektivt samarbejde med henblik på at komme udbyttet af strafbare handlinger til livs.

Danmark støtter i den forbindelse forslag, der på et retssikkerhedsmæssigt forsvarligt grundlag og med respekt af grundlæggende retsprincipper tager sigte på at sikre en hurtig gennemførelse af udenlandske afgørelser om beslaglæggelse og konfiskation.

Efter Danmarks opfattelse bør der ligeledes tages skridt til at sikre, at medlemsstaterne råder over effektive strafferetlige regler om konfiskation.

IT-kriminalitet er et stigende problem, som kræver en øget indsats. Men EU-initiativer på området må natur-

ligvis være afbalancerede og sikre den nødvendige respekt af bl.a. meddelelshemmelighed og privatlivets fred.

Det samme gælder i forhold til racisme og fremmedhad, hvor vi skal sikre effektive strafferetlige regler, der er afbalancerede i forhold til bl.a. ytringsfriheden.

Danmark støtter naturligvis også fortsat den styrkede EU-indsats mod terrorisme på grundlag af de handlingsplaner, som er fastlagt af Det Europæiske Råd samt justits- og indenrigsministrene.

Der er i den forbindelse et klart behov for et udvidet og især operativt samarbejde med USA om bekæmpelse af terrorisme. Og gennemførelsen af dette samarbejde må ske på grundlag af relevante internationale og nationale regler.

På det strafferetlige område bør mulighederne for at indgå en samarbejdsaftale mellem USA og EU overvejes nærmere. Samarbejdsaftalen vil i givet fald skulle sikre, at der med fuld respekt af grundlæggende rettigheder etableres et effektivt samarbejde om retsforfølgningen af terrorister.

Det er i øvrigt vigtigt, at det operative samarbejde mellem de retshåndhævende myndigheder og de nationale efterretningstjenester udbygges. Der er allerede taget en række initiativer, men vi må løbende overveje, om der er andet og mere, vi kan gøre.

På det politimæssige område bør Europol fortsat være omdrejningspunktet for det europæiske politisamarbejde, og Europol skal effektivt kunne bistå de nationale politimyndigheder i indsatsen mod den grænseoverskridende kriminalitet.

Danmark støtter forslag, der tager sigte på at sikre, at Europol har et tilstrækkelig bredt mandat i forhold til den alvorlige grænseoverskridende kriminalitet, og at Europol kan yde operativ støtte til den politimæssige efterforskning i medlemsstaterne.

Danmark støtter ligeledes arbejdet med henblik på en revision af Europol-konventionen i lyset af de hidtidige erfaringer.

Revisionsarbejdet i forbindelse med Europol-konventionen bør imidlertid ikke berøre de grundlæggende principper for Europols virksomhed.

Videreudviklingen af Europol må ske inden for rammerne af EU-traktaten, herunder om Europols operative støttefunktion i forhold til nationale politimyndigheder.

Politimæssige foranstaltninger bør træffes og iværksættes af nationale politimyndigheder, der arbejder på

grundlag af de strafferetlige og strafprocessuelle regler i national ret. Europol er ikke – og skal ikke være – en egentlig politimyndighed.

Medlemsstaterne bør sikre, at relevante oplysninger videregives til Europol i overensstemmelse med national ret. På terrorismeområdet har Europol alene kompetence til at beskæftige sig med strafbare forhold i forbindelse med terrorisme. Europol kan derfor ikke – og bør heller ikke – erstatte samarbejdet mellem de nationale efterretningstjenester.

Europols virksomhed bør desuden tage udgangspunkt i de nationale politimyndigheders behov og ikke omvendt.

Task Forcen af europæiske politichefer er et vigtigt operativt element i det politimæssige samarbejde.

Der er imidlertid behov for at se nærmere på Task Forcens rolle og opgaver. Task Forcen bør fokusere på operationelle og ikke politiske spørgsmål, og Task Forcen bør supplere – ikke duplikere – det samarbejde, der finder sted inden for rammerne af Europol-konventionen.

Etableringen af Det Europæiske Politiakademi – i første omgang som et netværk for nationale politiskoler – er et vigtigt element i det politimæssige samarbejde blandt EU-landene.

Der bør snarest træffes afgørelse om hjemstedet for Cepol, og kandidatlandene bør videst muligt omfang inddrages i Cepol's aktiviteter.

Fra dansk side støtter vi i øvrigt en videreudvikling af netværket med henblik på etablering af et egentligt poli-

tiakademi, der kan danne rammen for supplerende efteruddannelsesaktiviteter på europæisk plan.

Også på andre områder kan der være behov for at samarbejde om efteruddannelsen ved de retshåndhævende myndigheder, f.eks. når det gælder anklagemyndigheden.

Danmark kan ikke acceptere oprettelsen af europæiske politistyrker, der tillægges egentlige politimæssige beføjelser eller kompetence til at løse opgaver, som tilkommer nationale politimyndigheder.

Derimod kan Danmark tilslutte sig forslag, der tager sigte på at styrke det politimæssige samarbejde, herunder i form af fælles grænsepolitiforanstaltninger.

Danmark kan ligeledes støtte forslag, der tager sigte på at oprette fælles enheder, der i lighed med den europæiske politienhed Europol kan yde operativ støtte til nati-

onale retshåndhævende myndigheder på områder, som f.eks. grænsekontrol, der ikke er dækket af Europokonventionen.

Fra dansk side er vi i øvrigt enige i, at der særligt for så vidt angår grænsekontrol er behov for en styrket indsats i forhold til kandidatlandene med henblik på til sin tid at sikre en effektiv kontrol ved EU's ydre grænser.

Danmark vil i den forbindelse kunne tilslutte sig fælles grænsepolitiforanstaltninger med henblik på fællesskabsfinansiering af visse grænsekontrolforanstaltninger, gennemførelse af en særlig uddannelsesindsats samt øget udstationering, assistanceordninger eller udveksling af forbindelsesofficerer på grænsekontrolområdet.

De nordiske lande har særdeles gode erfaringer med fælles udstationering og brug af forbindelsesofficerer.

Efter Danmarks opfattelse bør der blandt EU-landene kunne opnås enighed om lignende ordninger med henblik på fælles udstationering og brug af forbindelsesofficerer i visse tredjelande. Europol bør i givet fald tilknyttes en sådan ordning.

Når det gælder Schengen-samarbejdet er det vigtigt, at at der i god tid lægges klare planer for kandidatlandenes gennemførelse og anvendelse af Schengen-reglerne.

Schengen-reglerne vil ikke automatisk blive sat i værk i forhold til kandidatlandene. Afgørelse herom vil først blive truffet, når betingelserne er opfyldt, og når det på grundlag af en grundig evaluering er klarlagt, at kandidatlandene er rede til at anvende Schengen-reglerne fuldt ud.

Danmark støtter i øvrigt arbejdet med henblik på at videreudvikle Schengen-informationssystemet. Udvik-

lingsarbejdet skal bl.a. sikre, at kandidatlandene til sin tid vil kunne tilsluttes informationssystemet.

Der er endnu ikke taget stilling til, hvordan det videreudviklede informationssystem til sin tid vil skulle finansieres og forvaltes.

Fra dansk side indtager vi imidlertid en åben holdning, når det gælder tankerne om at oprette et særligt EU-agentur med henblik på forvaltningen af Schengen-informationssystemet.

Danmark støtter tekniske forslag, der tager sigte på at lette og styrke anvendelse af Schengen-informationssystemet.

Gennemførelsen af grundlæggende ændringer i forhold til Schengen-informationssystemet, herunder med henblik på at udvide informationssystemet og adgangen til informationssystemet, forudsætter en forudgående af-

klaring af juridiske og praktiske konsekvenser i forbindelse hermed.

Fra dansk side lægger vi i øvrigt vægt på, at ændringer i forhold til Schengen-informationssystemet gennemføres på en afbalanceret og retssikkerhedsmæssig forsvarlig måde, som sikrer dels den nødvendige beskyttelse af enkeltpersoner og af personlige oplysninger, dels informationssystemets praktiske anvendelighed.

Indlæggelsen af oplysninger i Schengen-informationssystemet og iværksættelsen af konkrete foranstaltninger på baggrund af oplysninger i Schengen-informationssystemet må fortsat ske i overensstemmelse med national ret.

Når det gælder de eksterne forbindelser inden for samarbejdet om retlige og indre anliggender, så er der sket en stor udvikling på dette område. I de kommende år er

der imidlertid behov for en klar fokusering og prioritering af indsatsen.

Lad mig slutte af med kort at sige noget om det civile område, der jo som bekendt er omfattet af det danske forbehold.

Danmark støtter principielt et tættere samarbejde mellem medlemsstaterne bl.a. på det civile område, selv om vi altså ikke fuldt ud deltager i samarbejdet.

Det Europæiske Råds konklusioner på det civile område vil alene have politisk karakter, som ikke umiddelbart er omfattet af forbeholdet. Når konkrete foranstaltninger til sin tid vil skulle vedtages af Rådet på det civile område, vil Danmark imidlertid ikke deltage i vedtagelsen.